

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 101

číslo: 10

7. března 2021

Cena: 10 Kč

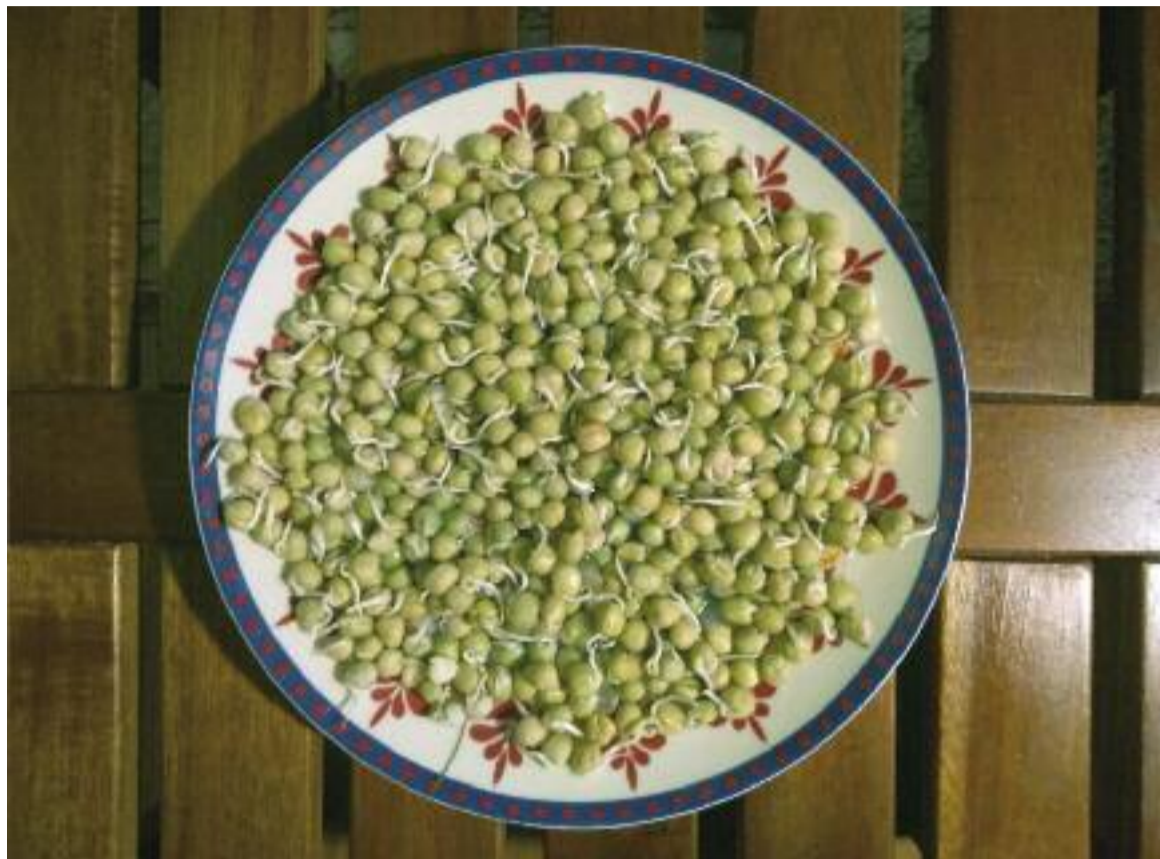
Církev československá husitská a já

Co je církev? - Proč odcházím z Římskokatolické církve a vstupuji do ČČSH

Na stránkách Českého zápasu přinášíme 2. část osobního svědectví věřícího člověka, který se rozhodl vstoupit v současné době do ČČSH, i s uvedením důvodů, proč se tak rozhodl.

Kodex kanonického práva (CIC z roku 1983) stále definuje Římskokatolickou církev (dále jen ŘKC) jako tu, ve které se uskutečňuje Církev Kristova. A to výlučně! Navazuje tak na tomistický nominalismus vrcholné scholastiky, který mezi mystické tělo Kristovo a stále aktualizovanou pozemskou organizaci Římskokatolické církve položil rovnítko, se všemi důsledky, které z toho plynou. Již od středověku kritizovaný papismus, jehož zdánlivé rozvolňování za pontifikátu Františka mnozí v ČČSH kvitují s povděkem a je pro ně důvodem pro navazování užších vztahů s ŘKC, je ale ve skutečnosti nutným důsledkem takového vnímání sebe sama. Ve skutečnosti je František uvnitř ŘKC stále zřetelnější a hlasitěji odsuzován církevními elitami jako ten, kdo nepochopil nebo zcela zlovolně popírá základní principy ekleziologie a jeho vstřícnost vůči ostatním církvím je považována za exces již tak heretického papeže. Ve skutečnosti je nutným věroučným vyústěním sebenazírání církve I. Vatikánský koncil a dogmatická konstituce o papežské neomylnosti. Pověření k vedení církve, Kristova těla, přijal Petr jako fyzická osoba

Pokračování na str. 3

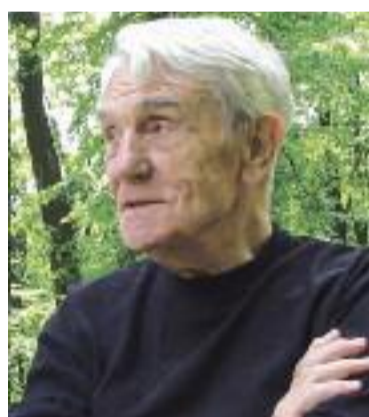

Bratr farář Zdeněk Svoboda je celý

Nejprve pár slov na vysvětlenou k titulku. Když jsem kdysi s bratrem farářem Svobodou pořizoval rozhovor pro časopis zlínské náboženské obce, optal jsem se jej též – to už byl několik let vdovcem – kým mu byla manželka. Odpověděl tehdy: „*Tím nejbližším bližním. Dokonale jsme si rozuměli, také proto, že byla farářkou jako já. Ovládala angličtinu a němčinu a měla cit pro češtinu; většina překladů je naším společným dílem. Od její smrti zůstala ze mne jen polovina. Ale věřím, že jednou budu zase celý.*“

Já však myslím, že Zdeněk Svoboda, který 19. února o polednách zesnul ve svém zlínském domově, byl celý i tak. Kněz, literát, básník, překladatel, editor, esejista, textař písní, to vše prolúto a sceleno v podobě moudrého laskavého muže, který nic z toho, čím byl bohatě obdarován, nestavěl na odív, spíš jen skromně a s pokorou nabízel. Tak jsem ho poznal já a jistě mnozí za pozhnaných 93 let, jež mu byly vyměřeny. Narodil se na svátce slovanských věrozvěstů 5. července 1927 v rodině řídicího učitele ve slováckém Slavkově, v tradičním ryze katolickém prostředí. Vřak byl také jediným nekatolickým dítětem ve vsi, které k výuce náboženství dojíždělo do Uherského Brodu. Tak byl v dětství a jinošství jako brodský gymnazista formován zakladatelskou generací ČČS v tomto kraji, faráři Oskarem Malým a Rudolfem Babulou; snad byl jedním z posledních, kdo je ještě pamatoval. Rozhodující bylo pro něj stěhování do Brna s rodiči krátce po válce.

Zde po maturitě na reálném gymnáziu v Žabovřeskách (1946) studoval češtinu a filozofii na filozofické fakultě Masarykovy univerzity, avšak po roce 1948, kdy prostředí na fakultě podléhalo politickým tlakům (perzekvován tam byl mj. jeho vzor, bohemista Antonín Grund), se rozhodl s kolegou ze studií Milanem Salajkou přestoupit na Husovu čs. bohosloveckou fakultu v Praze.

Důležitým podnětem tohoto kroku byla zkušenost svobodného ovzduší v brněnském středisku Akademického klubu Tábor, který sdružoval studenty československého vyznání. Po dokončení studia a kněžském svěcení pak jako farář či pomocný duchovní sloužil v Kdyni (1951–52), Hrušovanech u Brna (1952), Počátkách (1952–53), Brně-Černovicích (1953–55), Brně-Botanické (1955–56), Střelcích (1956–59), Brně-Židenicích (1960), Tišnově (1960–65), Moravské Třebové (1965–67), Nové Pace (1967–76), Kyjově (1976–90) a ve Zlíně (1991–96). Rád vzpomínal zejména

Pokračování na str. 2

O půstu a zdraví

V čísle připadajícím na první postní neděli jsme si aktuální období připomněli citacemi, které vyzývaly k oproštění se od špatného a zaměření na vnitřní obrat k pokoře a pokání, empatii, na službu a dobré konání. „Mnozí se zdržují vína, masa, ryb, ale jazykem ubližují lidem. Jaký z toho mají užitek?“ (T. Zadonský) Uvedenými zásadami by mělo být naše žití protkáno stále, nejen v postní době. Tak, abychom – v duchu článku z minulého čísla *Nejlepším pokáním je nový život – dali našim životům hodnotu, která se započítává eschatologicky, z perspektivy věčnosti. Autor se ve zmíněném příspěvku zamýšlel nad askezi, a to především jako praxí, ba přímo ctností, upevňující disciplínu. V následující úvaze se na půst podíváme z poněkud „přízemnější“, vnější, stránky věci, což se ale s oním duchovně-etickým pohledem nikterak nevylučuje...*

Přemýšleli jste někdy nad tím, kolik různých náboženských nařízení vychází z respektování přirozeného řádu přírody, kolik náboženských pravidel a tradic má své hluboké vazby na její rytmus?

Vezměme si třeba postní období, které ukončilo období masopustu a které jsme zahájili Popeleční středou. V návaznosti na naši křesťanskou tradici je vykládáme v kontextu Ježíšova 40denního půstu na poušti či 40letého putování Izraele z Egypta a připomínáme si tak motiv zápasu, zkoušky a proměny, obrácení se do sebe či důraz na modlitbu a odpuštění. Můžeme je tak vnímat jako přípravu na nejdůležitější svátky našeho církevního roku, Velikonoce, slavnost vzkříšení Krista a rovněž oslavu nového života, který Kristus každému křesťanu daroval. Ale také tuto zvláštní, tělu a duchu pozitivně zdánlivě nepřející dobu můžeme vnímat s ohledem na náš původ: Nabízí se nám pohled na lidský organismus coby součást říše přírody, s jeho odpovědí na změny teplot, délku slunečního svitu a všechny další neklamně projevy toho, že dlouhá zima konečně předá své žezlo jaru (je zajímavé, že anglický výraz pro půst, *lent*, je odvozen

z anglosaského *lengthen*, prodloužit, a odkazuje tak k prodlužování dnů s příchodem jarního období). A tak, zatímco o masopustu, kdy si lidé dopřávali všemožných tučných, často masitých pokrmů, dodávajících sílu a schopnost udržet si tělesnou teplotu a překonat výzvy náročného období, v tom následujícím již hleděli svému tělu odlehčit a posílit ho zcela jiným způsobem. Zbavit ho všeho škodlivého, co přes zimu do sebe zavleklo, a dodat mu, co právě potřebuje. Také fakt, že zásoby potravin se povážlivě zmenšovaly, oně předjarní detoxikaci významně nahrával. Zkrátka, vše směřovalo k tomu, změnit jak množství, tak složení pokrmů. Mezi nejčastější postní jídla tak v našich oblastech patřily brambory, zelí, rýže, kořenová zelenina, cibule, houby a omáčky z nich, polévky (fazolová, čočková, zelná, kyselá, kmínová), ořechy, obilí (kroupy například) a luštěniny, často naklíčené a osmahnuté nasucho na pánvi – tak jako hrách, který dal název první postní neděli, Pučálka. Také druhá postní neděle, Prazná, získala svůj lidový název od pokrmu: z pražených naklíčených zrn. Pečivo v době půstu bývalo chudé, úsporné, a proto ho lidé

nazývali žebrácká bída, chudí rytíři, pekařská bolest a podobně. Ryby se většinou jedly též. (A jelikož se mělo za to, že všechno maso „z vody“ a její blízkosti patří mezi dovolená postní jídla, na talíři se občas ocitli vodní ptáci, šneci, žáby, raci a třeba i bobr a vydra, dnes živočichů chráněných.)

Samozřejmě, jinak se jedlo ve městech a jinak na vesnici, také během doby se zvyklosti různě měnily. A samozřejmě, jsme „jen lidé“; vždy se našli taci, co se snažili si přísné regule trochu přizpůsobit. Je úsměvné číst o tom, jak se zejména u bohatých jedlo i v postní dny poměrně dobře, včetně pochutnávání si na různých luxusních ingrediencích. Jan Rokycana tak ve své Postile z 15. století lidem vyčítá, že jedí v době půstu zavařeniny či permik. Nebo také, že sice jedí doporučenou pučálku, ale příliš mnoho: „*Anoť celý den jedí ono pučálku, návaru, jablka, ono i ono a miní, že tak má býti. Podivný tento půst nenasycených vrstevníků, kteří sice nejedí masa, ale zato dosyta se nakrmí postní stravou.*“ Realitu oněch středověkých všedních dnů pak doplňuje Petr Chelčický, který kárá ty, kdo se sice postí, ale nestydí se pomlouvat ty, již tak nečiní, a dokonce jim hrubě nadávat...

Inu, časy se mění – ale člověk již tolik ne (což zdůrazníme ještě v následujícím textu). Nicméně podíváme-li se na půst obecně z hlediska zdraví s ohledem na dnešní poznatky – jak je často prezentují představitelé alternativní medicíny, ale i ostatní lékaři a vědci! – nejde nevidět výrazná pozitiva. Ať už je to tzv. přerušovaný půst, kdy se střídá

Pokračování na str. 3

Otče náš

jenž nás pozvedáš - oči k horám k obzorům srdce k nadějím
nad sebe a nad naše zranění a boly
Ty jenž jsi v nebesích
vládneš všem prostorům
světelných let i černých děr
rozprostřenosti ducha a mžení duší
prostorům jež uprostraňují jedno-dvou-tři i čtyř
a mnohorozměrný svět
Tvé jméno je hořící bod
střed toho vesmírného rozpinání
i vedoucí k pravdě nesmyslně zahynulých
buď svatě i těm dalším,
kdo vylíhnou se z lůn,
buď svatě i mně ztracenému
ve víru a tříšti slov
nedobrých hnusných
poloslov a zákeřností
Tvá vůle jednosměrná
určuje proud zemí země nebes
určuje směr kam pouze
má smysl toužit
A chleba ten voňavý a chutný
bochníkatý i placatý
ale každodenní
dopřávej nám se solí důvěry
že od Tebe dočkáme se
/dík srdcím ochotným počítat víc
než jen do pěti peněz/
Odpusť a smaž seznamy těch tíh
toho tíhnutí
právě tak jako i my se ustrneme
a nevzpomeneme bolest z ublížení
A nevydej nás tomu
komu my sami
se snadno vydáváme
nepřipouštějící si sešikmenost
srázů a močálovou žízeň
Ne vydej nás drž si nás pevně
v dlani tvrdé i laskavé
Nenech nás vypadnout z království
kde Ty jsi pánem
do nicoty beze smyslu bez lásky
Amen

(Jana Wienerová)

Z kazatelského plánu

Třetí neděle postní

Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy. Obrat' ke mně svou tvář, jsem tak sám, tak poníženy. (Žalm 25,15-16)

První čtení: Exodus 20,1-17

Tužby postní:

1. Abychom Boží království a jeho spravedlnost hledali, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom svých hříchů litovali a své bližní nesoudili, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, skrze svého Syna si nás povoláváš k životu víry. Prosíme tě, zachovej nám podíl na Nové smlouvě, kterou tvůj Syn zpečetil vlastní krví! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Korintským 1,18-25

Evangelium: Jan 2,13-22

Verš k obětování: Žalm 42,3

Verše k požehnání: Žalm 84,4-5

Modlitba k požehnání:

Bože Vykupiteli, děkujeme ti, že na pouť životem nás přivádíš ke zdrojům živých vod. Dovol nám osvětit se z tvého pramene, abychom s novou silou pokračovali na cestě do tvého království! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 68, 77, 87, 246, 323

Bratr farář Zdeněk...

Dokončení ze str. 1

na působení v Nové Pace, kdy se také jako jeden z vedoucích podílel na organizaci diecézních dětských táborů ve Zlaté Olešnici. Podobně i na Kyjov, kde se krom práce s dětmi stal neformálním vůdčím duchem místní ekumeny. A do třetice děti po roce 1990 ve Zlíně, kam se sice se ženou přistěhoval na penzi, ale i tak se s radostí věnoval působení v právě zakládané křesťanské mateřské škole. Tam i onde využil své skautské zkušenosti, které pěstoval od mládí a jež mimo jiné vyústily v celoživotní přátelství s Jaroslavem Foglarem. To ovšem souviselo i s literárními zájmy Zdeňka Svobody, který – nepočítáme-li válečné novinové juvenile – publikoval soustavně od poloviny 50. let. Jeho tvorbě dominuje poezie a povídky, patří k ní ale také texty pro duchovní péči, pohádky, hry a scény, dramaturgie, písňové texty, anekdoty a aforismy. Starší básnická tvorba je shrnuta ve sbírce *Gelandet am verlassenen Ufer* (1988), která paradoxně vyšla ve východním Německu, kde byly tehdy poměry volnější. Spolupráce s německými přáteli přinesla i významné překladatelské ovoce, když ve svém přebásnění uvedl do českého prostředí dílo Joachima Dachsela (*Stan setkávání*, 1990, *Můj bratr osel a já*, 1996, *Několika pěšinami*, 2010) a Kurta Martiho (*Něha a bolest*,

2001); cenný je rovněž jeho výbor z maďarské poezie *Na voze Eliášově* (2005). Českou a slovenskou literaturu německému čtenáři naopak zprostředkoval antologiemi *Tau und Regen zu sein* (1976) a *Unter dem Wolkenhimmel* (1989). U nás mohla jeho novější poezie nakladatelsky vycházet až po roce 1989: *Stan setkávání* (1990), *Nezaklepejte mě slova* (1995), *Stesky a rozbřesky* (2008). Před rokem 1989 publikoval vesměs jen uvnitř církve: mimo jiné katechetické práce určené především k duchovní péči o děti (*První setkání*, 1968, *O radosti víry*, 1972, trojdielné *Tak Bůh miloval svět*, 1985-1986, *O deseti značkách*, 1988), na něž později svébytně navázal souborem pohádek *O princích Áránovi a Árámovi* (2007). V posledních letech vyšly také antologie jeho různě po časopisech roztroušených textů: *Pro chléb a víno...* (2012) a *Všelicos* (2017). Náležitá reflexe jeho díla bude jistě možná až nyní, kdy se uzavřelo, důležitý klíč k ní však existuje už od roku 1987: je jím *Básnickova cesta s církví*, kterou pro Český zápas na pokračování připravil Emil J. Havlíček (tehdy skrytý pod jménem Antonín Vrána). Možná nejvíce známý (ačkoliv to bylo snad to poslední, po čem by toužil) byl a je Zdeněk Svoboda svými písňovými texty. Okrajově se jimi dotkl i světa populární hudby, ať ve

spolupráci s brněnským rozhlasovým orchestrem Ladislava Kozderky, nebo se souputníkem v kněžské službě a jmenovcem Lubošem Svobodou, jehož křesťanské songy byly koncem 60. let fenoménem zasahujícím daleko za hranice církve. Uvnitř ní žije Zdeněk Svoboda v textech pro Zpěvník ČČSH, na jehož nových vydáních v 90. letech se podílel. Však při posledním rozloučení ve zlínském evangelickém kostele 27. února zazněly výhradně jeho písně. Vlastně písně nás všech. A tak: „Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí. Nejsme sami sví, ale jenom tvoji. Přijď a z rukou svých, které dobře chrání, dávej požehnání pro smutek i smích.“ S poklonou a s úsměvem, drahý a celý bratře faráři. A pro nás, co zůstáváme zatím v časnosti, nechť platí vaše slova: „Dej nám moudrost, odvahu pro čas vezdejšího žití, ať v něm naše láska svítí; dej nám moudrost, odvahu.“

Marcel Sladkowski

(Vzpomínka na bratra faráře Zdeňka Svobodu přineseme také v dalším čísle ČZ)

Zdeněk Svoboda

Kleč

Vysoké stromy poklekly
aby se dostaly výš
vzdaly se zteče
Leč
ani my nemůžeme jinak
než vkleče

Nad Písmem

Horlivost pro tvůj dům mne stráví Jan 2,13-22

Milé sestry, milí bratři,
Ve druhém čtení pro tuto neděli v 1. listu Korintským čteme tyto věty: „Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě.“ „Bohu se zalíbilo spasit ty, kdo věří bláznovskou zvěstí.“ Jak důvěrně známe tato slova ze své vlastní zkušenosti. Kolikrát, a ani to nespočítáme, se nám i dalším křesťanům stalo, že jsme byli před ostatním nevěřícím světem za blázny. Že se nám ostatní posmívali nebo nás považovali za slabochy či naivky. Necháпали naše počínání, náš život. A jistě si mnoho z nás pamatuje, že ne v tak dávné minulosti byli křesťané za svou víru zavíráni do vězení. A také víme, že i dnes jsou země, kde jsou křesťané pro „slovo o kříži“ i zabíjeni. A přes všechna ta úskalí a překážky existuje na světě velká skupina lidí, kteří věří onou bláznovskou zvěstí. Chovají se jinak než většina lidí a někdy se to může okolnímu světu zdát i nelogické, ale oni vědí, proč to dělají. Uvěřili totiž Bohu a bláznovství Boží je moudřejší než lidé.

I učedníkům a těm, kteří s Ježíšem chodili a mohli říci, že ho znají, někdy připadalo, že to, co říká nebo dělá, je bláznovství. Až později si třeba vzpomněli, že to, co se stalo, Ježíš dříve předpověděl nebo už bylo předpovězeno v Mojžíšově zákoně, pro nás křesťany ve Starém zákoně. Četli jsme, že Ježíš vyhnal penězoměnce z chrámu. Proč to udělal,

když tuto činnost měli přeci v chrámu povolenou? Tato událost je ve všech evangeliích, a možná se nám může zdát, že to k Ježíšově povaze vůbec nepatří. Byl vždy tak mírný a pokojný, a nyní udělá takovou výtržnost. Vysvětluje to tím, že chrám se pomalu začínal stávat tržištěm a ne domem modlitby. Židé se snažili obstarat si tu největší a nejlepší oběť pro Boha a mysleli si, že se tak Bohu zalíbí a že to tak bude na odpuštění hříchů stačit. Jako by zapomněli, že ta nejlepší a největší oběť Bohu je život podle Boha a pro Boha. Žádná oběť je nezachráněná, pokud nemyslí svoje pokání vážně. Sám Hospodin nám to říká v knize Izajáš v 58. kapitole: „Zdalipak půst, který já schvaluji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost a každé jho rozbít? Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty kteří jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?“ Toto chtěl Ježíš připomenout, chtěl poukázat na to, že s Bohem se obchodovat nedá.

A proto někomu mohl připadat jako blázen. Nacházíme se uprostřed postního období a musíme si dát pozor, abychom se také nechovali jako oni obchodníci s obětmi. Abychom si nemysleli, že když v postu něco Bohu obětujeme, k něčemu ho tím přinutíme. Spíše to bude tak, že když v postu něco obětujeme, něco odhodíme, něčeho se zbavíme, přiblíží nás to více k Bohu a začneme vidět věci jinak. Třeba pochopíme události a skutky, které se nám dříve zdály bláznovstvím. Třeba pochopíme, proč Ježíš mluvil tak, jak mluvil, a jednal tak, jak jednal. Horlivost pro Boží dům, pro Boží věci ho opravdu strávila. Není nutné, aby nás strávila horlivost pro Boží dům, ale v tomto období postu je nutné, abychom vymetli nádvoří své duše. Aby se v něm neusidly myšlenky, jak s Bohem obchodovat či smlouvat. Jak Boží vůli obcházet či přerokovat. Ježíš ví, jak takovou očistu provést, a pomůže nám s ní. Až chrám své duše vyčistíme, Bůh do něj vstoupí. Amen.

Petra Šenková

Pane Ježíši Kriste, víme,

že naše duše je zanesená nečistými věcmi,
tak jako bylo nádvoří Božího chrámu.

Očistit ji je velice těžké a bolestné. Sami to nedokážeme.

Prosíme tě o pomoc, protože ty jediný víš,

jak zbavit duši nánosu hříchu.

Otvíráme svou duši, abys do ní mohl vstoupit a uzdravit ji. Amen.

O půstu...

Pokračování ze str. 1

asi 15hodinové hladovění s časem jídla, nebo jiná forma...

Nedávno jsem četla zajímavý článek, v němž se autor ohlížel zpět do doby našich dávných předků – lovců a sběračů, kdy potravu nebylo vůbec lehké získat a ani nebylo zvykem ji uchovávat, a tito lidé tak zcela přirozeně zažívali čas hladovění proložený občasným opravdu pořádným jídlem (pozoruhodné je, že v angličtině, v níž byl uvedený článek psán, jsou výrazy pro obojí podobné: *fast* a *feast*; „*between episodes of feasting, we had no choice but to fast*“). Za posledních asi 500 let se toho hodně změnilo: místo života uprostřed zeleně sedíme před zelenými obrazovkami a kvantita dalece převažuje kvalitu, co se týče zdraví. Život nikoli v pohybu, ale ve stále přítomném stresu, „éčka“ v polotovarech, diabetes ve čtyřiceti letech – to vše už považujeme za docela normální. Ale, jak autor zdůraznil, jedna věc se během těch dlouhých staletí nezměnila a nezměnila se ani za desetitisíce let: a to je naše genetické nastavení. Tělo prý stále funguje v modu *fasting* a *feasting*...

My to ignorujeme, což se ale rozhodně nedalo říci o slavných osobnostech starověké či středověké lékařské vědy, které hladovění doporučovaly jak z důvodů preventivních, tak při léčbě různých neduhů. Sám otec západního lékařství Hippokratés věřil, že půst umožní tělu vyléčit se z nemoci. Jiný nestor medicíny, Paracelsus, dokonce uvedl, že je největším lékem, kterým může lékař disponovat. Jak důležitou roli může půst hrát v terapeutickém procesu a že je pro zdraví zásadní, věděli

„Ach, ten se povedl!“ zavelebil Král a pocítil, jak dravý hlad ho nutí, aby popadl nůž, ukrojil si patku a zakousl se do ní. Ale i děti hrnuly se ke stolu, neboť i ony ještě dnes musily se postit a bez snídani čekaly na oběd. Jak všem zato teď chutnalo! Na míse kouřila se z kyselého mléka polévka smetanou zalitá, tak zdravá, že vyhánil z těla devateru nemoc, rozehřeje a rozproudí krev, takže po každé lžici volají všechny žilky v těle: K tomu jsou brambory na loupáčku, krásně vařené, moučné, jež sice dusí v hrdle, ale polévka je spláchna a odplaví až do žaludku, kde si poleží a zasytí i největšího jedlíka. A nakonec čeká všechny vzácná pochoutka. Selka, v dobré náladě, že se jí boží dar tak vyvedl, aby i ostatní potěšila a rozradovala, odskočila od stolu do sklepa, přinesla na čistém talíři zbytek veliké hroudy čerstvého, jako kanárek žlutého másla a postavila je k rozpeku.

(Jindřich Šimon Baar: *Hanýžka a Martínek*)

i jejich kolegové ve staré Číně a Indii. A jistě není náhoda, že se s půstem setkáváme téměř v každém náboženském systému, ať už jde o ramadán v islámu nebo den smíření – Jom kipur v judaismu...

V církvi se nejdříve jednalo o den či dva a zejména se tak připravovali kandidáti na křest, který probíhal o Velikonocích; zároveň šlo o přípravu kajicníků na přijetí rekoniace, smíření s Bohem a církvi. Čiňte pokání a věřte evangelium řekl Ježíš a jeho výzva se následně stala programem celého společenství církve. Nevíme přesně, kdy církev přijala za své čtyřicetidenní zdržení se jídla před Velikonocemi, poprvé se s tím setkáváme ve 4. století na nicejském koncilu, jenž rovněž určil datum Velikonoc na první neděli po prvním jarním úplňku...

O historii postního období i jednotlivých nedělích bychom toho mohli uvést ještě mnoho; v naší krátké úvaze se na tomto místě spokojíme s konstatováním, že co doba a kraj, to jiný mrav – tak jak to ostatně vidíme i dnes. A nepochybně platí též skutečnost vztahující se na mnohé jiné svátky: prolínání prvků křesťanských s lidovými i původně pohan-

skými tradicemi. Je známo, že to, co se nedařilo potlačit, křesťanství uchopilo „po svém“, vstřebalo a přeznačilo v souladu se svým učením a dalo tak vzniknout dnešní pestré a na rozličné zvyky stále bohaté kultuře...

P. S. aneb Aktuální doslov

Dobrá, existují i studie, které hovoří o škodlivosti postění se, respektive o možných negativních účincích. Ze svého čistě laického hlediska a selským rozumem musím uznat, že je něco na tvrzení, že příroda není hloupá a člověk disponuje orgány, které ho škodlivin zbavují i při běžném „provozu“. Nicméně také jsem přesvědčena o tom, že přejídání je nezdravé a že střídmost naopak prospívá, a tak si myslím, že zvláště v této době epidemie nám velmi prospěje. Často slyším o tom, jak žádoucí je návrat ke stravě našich babiček, k naší české kuchyni. A nepředstavuji si pod tím jejich omáčky a vepřové s knedlíkem. Ale spíš uvedené skromné a zdravé lokální potraviny. Hlavně hodně zeleniny, luštěnin a ovoce. Máslo a sádlo, myslím, už jsme také vzali na milost. Nepřijde vám logické a dnes už docela zřejmé, že nejlepší cestou, jak podpořit organismus při obraně proti zákeřnému viru, může být právě posílení imunity skrze uvedené pokrmy?

A ještě jeden bonus navíc: získáme zkušenost, že k životu člověk vlastně potřebuje jen hodně hodně málo.

KB

Pokračování ze str. 1

a podle tradice svou kompetenci nad celou církví předal svému následovníkovi. Na církev je třeba nahlížet jako na reálnou organizaci, která je reálně (nominalisticky) i tělem Kristovým a tedy Kristem samotným! Toto místo je pro pochopení katolictví zásadní. Pověřil-li Kristus Petra, aby vládl nad církví, což je v myslích katolických teologů podpořeno výkladem předání klíčů od království nebeského a od pekla, znamená to, že na něj přešlo nástupnictví samotného Boha - Spasitele. On je skutečným náměstkem Kristovým, protože je mu svěřena správa Kristova těla, tedy samotného Krista, a to až do parusie na konci věků. Tělo Kristovo (Kristus) je tedy stále aktualizovaný součet členů církevní organizace a veškeré kompetence, které nad svým tělem, sám nad sebou, měl Kristus (jako člověk i jako Bůh), nyní drží každý jeden z nástupců svatého Petra. Od něj a jen od něj se odvíjí veškeré svátostné dění na Zemi. Konciliarismus, kolegialita, unitářství, ale i ekumena ve smyslu partnerství rovnocenných subjektů jsou tváří tvář řečenému nemyslitelné.

K pochopení života církve neodmyslitelně patří i pochopení její svátostné služby. Středověká církev využila tomistický nominalismus k identifikaci sama sebe s Kristem. A je-li Kristus zdrojem veškerých milostí, je jím automaticky i ona, včetně plného oprávnění s milostmi nakládat v souladu s vůlí papeže. Odrazem tohoto postoje je tzv. „učení o pokladu milostí“. V církvi se věří, že Kristus za svůj život a po jeho nanebevstoupení svatí církve (rozuměj stále on) a dále církve jako taková (jeho tělo) vysluhování svátostí nashromáždili poklad milostí, s kterým může církev dále dle libosti nakládat! Jedná se o ekonomickou činnost, o obchod. Pokaždé, když kněz udělí svátost křtu nebo poskytne rozhřešení, z pokladu milostí se musí zaplatit (Ptám se ale komu?! Ve skutečnosti je tento koncept navýsost magický, protože předpokládá pravidla vyšší právní síly, než je Bůh sám, který se jim musí podvolovat, a zároveň zavazuje Boha, aby k obchodu přistoupil). Církev tak může za úplatu například odpouštět hříchy, udělovat požehnání, světit základní kameny nebo odpouštět časné tresty (odpustky), ale i věčné tresty, zkracovat dobu pobytu duší v očistci nebo vynášet anathemata, a to libovolně, podle své vůle!

Toto učení předpokládá, že: 1. Kristova oběť na kříži nebyla dostatečná a spásonosná sama o sobě, a proto musí být stále doplňována novým a novým obětováním fyzického Krista; proto mše, ale i kněz zastupující církve. Odtud představa ztotožnění obětujícího kněze přímo s Kristem. Z toho vyplývá: 2. při mši svaté tedy dochází k novému obětování Krista, totožnému s ukřižováním na Golgotě a to ne symbolicky, ale fakticky, a za 3. objem milostí je omezen v reálném čase (teoreticky se mohou „vyčerpat“) a nevystačí pro každého, a konečně za 4. církev může svobodně udělení milosti odmítnout s konečnou, eschatologickou platností. Je tedy jen a pouze na papeži nebo na tom, komu svou pravomoc svěřením nebo úřadem propůjčil, kdo bude a kdo nebude spasen, a to na základě regulace distribuce Boží milosti. Do důsledku dovedeno může církev rozhodnout o zatracení člověka i proti vůli Boží, neboť Bůh svou vůli delegoval na církev (srv. M. J. Hus: *O šesti bludech*).

Aby se církev vypořádala s tak zjevnou absurditou, byla přijata myšlenka církevní neomylnosti, vyplývající ze souladu vůle Boha s vůlí církve (jako Kristova těla - Krista), z logiky věci bez určení kauzality. Neomylností musí být nadán především papež, od kterého se odvozuje veškerá duchovní moc celé církve. Neomylnost církve je potom jejím obligatorním znakem. To vylučuje možnost jakékoliv dogmatické reformy. Všechna přijatá dogmata (včetně povyšování svatých) jsou a na věky budou platná, protože jsou Božími výnosy sama o sobě a o stvořeném světě! To přináší problém s některými, zcela zjevně neplatnými tvrzeními. Církev se s nimi vypořádává tak, že dogmata nezveřejňuje a nepřekládá do národních jazyků. Nejsou volně dostupná, což odůvodňuje poukazem na dobu jejich vzniku a zmatečnost pro dnešní věřící.

Odtud je již jen krok k pochopení církevních trestů, které jsou z hlediska věčnosti fatální. Za zmínku stojí institut anathemizace. Anathemou jsou postiženi automaticky všichni, kdo nevěří předkládaným a schváleným dogmatům. Římskokatolické dogma je vyhlášováno vždy negativně: „kdo nevěří, že... Bůh nedopustí... anathema sit“. V moderní katolické literatuře se znění anathemizační doložky vypouští, ale stále je nedílnou součástí každé věroučné konstituce. Co je anathema? Termín znamená vyzvednutí, oddělení pro rituální účely. Ve Starém zákoně jsou za anathematovaná zvířata považována ta, která byla oddělena pro oběť Hospodinu. Na anathematizované zvíře kněz vkládal ruce, čímž na ně přenesl hřích celého Izraele a následně bylo vyhnáno do pouště na pospas démonům nebo zabito. Anathema není totéž co kletba. Ta je dočasným trestem, který lze odejmout. Anathema znamená vynětí z lidského rodu, ze samotného řádu stvoření ze všech, na které se vztahuje Kristovo spasitelské dílo a odvření na pospas Satanovi. Absurdní je, že pod hrozbou anathemy jsou stále všechna dogmata církve, tedy i ta, která nejsou věřícím přístupná a lidé tedy ani nevědí, v co mají věřit, aby nebyli na věky zavrženi! Co taková definice dogmat říká o vztahu Římskokatolické církve k ostatním křesťanům, ať si každý udělá obrázek sám.

fpa

Baar

Každý rok jedu na kole do Klenčí, abych pozdravil místa pod Čerchovem, kudy chodíval statečný člověk, spisovatel a kněz Jindřich Šimon Baar. Už jako patnáctiletý Henrik, jak mu doma

říkali, předčítal besedníkům na statku, shromážděným hyjtákem, Jiráskovy Psohlavce a s hrdostí poznával, že je buřič a že každý Chod touží po návratu cti a spravedlnosti. Baar začal psát, do veršů skládal tepot svého srdce a podepisoval se Jan Psohlavý.

Ale svět mu nerozuměl a Baara ani pod pseudonymem nevídal. Myslím, že stejně by mu na pražské církevní scéně, natož v parlamentě ani dnes pšenka nekvetla. Prohlédl by totiž podobné tajemství. Kněžský seminář ani tenkrát nebyl prostředím, ve kterém by se mohl vzpínat svobodný duch. - Někdý by člověk mohl snáze vyjít z Pankráce, než ze semináře - posteskl si Baar příteli už v r. 1892, ve stejném roce byl vysvěcen a stal se kaplanem. Prošel úhorem pomluv a farností daleko od rodného kraje, sitem sedláků bez víry. A tak psal a myslel na domov: Hrnčená bába, Babiččin kapsář, Báby a Dědkové, Chodské písně a pohádky, Jan Cimbura a v Chodské trilogii vzpomněl Paní komisarku, krásnou a vznešenou a stejně hrdou Boženu Němcovou. Věnce uznání se Baar nedočkal. Nakonec se vrátil do rodného Klenčí, kde si ho stále sousedé považovali za jeho knihy, za lásku k mateřské zemi a k české řeči.

Šlapu pokaždé na kole nahoru, k lesu na Výhledy, odkud i nepohodlný kněz Baar hleděl do kraje a hlavou mu běžely příběhy lidí z vesniček, tam dole, jak na dlani. Do předčasného odpočinku odešel v roce 1919. Vrátil se unavený lidskou malostí pod střechu rodného stavení. A tady po čase zemřel. Proto z Výhledů sjedu ještě do Klenčí, kde hrdý farář spí mezi sousedy věčný sen, ale jméno na náhrobku chybí. Když na Baara vzpomínám, zavřu oči a šeptám do kamene vytesané verše nad jeho rovem, tam, v zahradě mrtvých, hned za bránou - Čtenáři, též tvá cesta k hrobu běží, tož se netaž, kdo zde leží, které bylo naše jméno, jaká práce, žití, věno. I své kvítí i své hloží odvezli jsme na soud boží. Pokoj máme v tomto hrobě, Bůh ho jednou dej i tobě. -

A pak nasednu na kolo a jedu dál, Postřekov, Trhanov, Hrádek, Chodov, dívám se do kraje, kdepak se dneska asi skrývá duch Jana Psohlavce, přátelé chodských výhledů a nezdolných Baarů?

Jan Schwarz, NO Bratislava

Byt', či nebyt' veriacim: Slovenské sčítanie ľudu 2021 a náboženstvo

Pri sčítaní obyvateľstva nemusí ísť len o prosté overenie si toho, akí ľudia žijú v danej krajine. V prípade Slovenska od počtu prihlásených veriacich závisí množstvo financií, ktoré dostávajú registrované náboženské spoločenstvá od štátu. Aktualizovaný zákon z roku 2020 pri-niesol aj dodatok o znížení a zvýšení sumy štátneho príspevku. Ak poklesne alebo porastie celkový počet veriacich o viac ako desať percent, tak sa zníži, respektíve zvýši o percento poklesu či rastu delené tromi. Inými slovami, desaťpercentný pokles by znamenal zníženie registrovaným cirkvám rozdeľovaného príspevku o 3,3 %, to je 1,7 milióna eur.

Preto neprekvapí, že sme na Slovensku v súčasnosti svedkami intenzívnej mobilizačnej kampane. Debata je ale poznačená množstvom emócií a protichodných zámerov jednotlivých aktérov slovenského náboženského poľa. Nasledujúci článok si kladie za cieľ zhrnúť a zanalyzovať pozície vybraných skupín – katolíkov, evanjelikov, pravoslávnych, starokatolíkov, židov, moslimov, novopohanov a neveriacich z pozície vonkajšieho pozorovateľa, ktorý v súčasnej diskusii zúfalo chýba.

Katolícka cirkev

K tradičnému identitnému a spoločenskému rozmeru prihlásenia sa ku katolíckemu náboženstvu sa pridala naznačená finančná stránka. Prejavuje sa to výrazne v spôsobe a v intenzite, akým katolícka cirkev na Slovensku tematizuje sčítanie. Napríklad asi najznámejšia slovenská katolícka politička Anna Záborská navrhla odloženie sčítania ľudu práve kvôli skresleniu údajov, ktoré by mohli viesť k poklesu štátneho príspevku. Nakoniec došlo ku kompromisu v podobe dosčítania ľudu komisármi na jeseň 2021. Tento témy sa dotkol aj pastiersky list vydaný Konferenciou biskupov Slovenska k novému roku 2021.

[...]Toto prihlásenie sa ku svojej cirkvi má za úlohu utvoriť čo najver-

nejší obraz o náboženskom stave obyvateľov Slovenska. Čo naši ľudia slobodne vyznávajú, kam nábožensky patria, kam ich zaradil ich krst, ktorý dosiaľ nepopreli. Žijeme v slobodnej a demokratickej spoločnosti, a preto môžeme bez obáv vyznávať svoju vieru. Využime to! Už sa nemusíme báť prenasledovania, a kresťit' svoje deti nemusíme dávať tajne, ako to bolo v minulosti. [...] Zahrnúť do nej sú aj tí, ktorí sa azda od cirkvi vzdialili; tí, ktorí občas pochybujú o viere. Cirkev na všetkých týchto pamätá a stále ich pokladá za svojich synov a dcéry. Denne sa za nich modlí, aby vytrvali vo viere, aby niesli svoj kríž a aby nikdy nepopreli svoj krst. Pevne veríme, že Božia láska je väčšia ako naše srdce (porovnaj Prvý Jánov 3,20)

a dáva sa svetu aj pre nich (porovnaj Ján 3,16). Nech aj títo pri sčítaní zaznačia do príslušnej rubriky, že sú pokrstení; že srdcom patria do svojej cirkvi. [...]

Výzvy k prihláseniu sa k viere nie sú ničím nezvyčajným. Organizácia Christianitas Slovakia rozbehla Poľskom inšpirovanú kampaň „Nehabím sa za Ježiša“, v rámci ktorej známi ľudia, ako politický analytik Ján Baránek, novinár Jaroslav Daniška či herec Štefan Bučko, verejne deklarujú svoju vieru. Problematickým sa stal posledný citovaný úryvok z pastierskeho listu, ktorí kritici katolíkov interpretovali ako naliehanie na to, aby sa aj nepraktizujúci pokrstení veriaci prihlásili k „rodnej“ cirkvi.

Emócie taktiež špičkuje zákaz omši,

v rámci ktorých cirkvi tradične orodovali u veriacich za prihlásenie sa k viere. Katolícki biskupi zaslali otvorený list premiérovi Igorovi Matovičovi, v ktorom ho vyzývajú na otvorenie kostolov. Taktiež sa veľmi výrazne vymedzili voči kampaniam ateistov, ktoré vnímajú ako psychologický nátlak na veriacich a nie ako kampaň mobilizujúcu neveriacich. Aj gréckokatolícky vladka Milan Chatur v expresívnom facebookovom príspevku označil agitácie za prihlásenie k neviere za demagógiu najhrubšieho zrna a porovnal ju k protikresťanským aktivitám komunistov.

Evanjelici

Podobne ako aj v Česku, aj slovenských evanjelikov dlhodobo trápi pokles počtu veriacich, ktorý sa ukázal už pri poslednom sčítaní ľudu v roku 2011. Dôvody sú rôzne – diskontinuita tradície predávania viery počas socializmu, zmiešané manželstvá či rozpad tradičných komunit spôsobený sťahovaním ľudí na západ Slovenska. Na rozdiel od katolíckej cirkvi tá evanjelická otvorene vyzýva k prihláseniu sa k viere aj kvôli financiám. „Veľmi by nám tie peniaze chýbali. Odkiaľ by sme ich zobrali? A to je tá valentínska časť. Dali by sme ich z vlastných peňaženiek, z lásky k svojej cirkvi,“ povedal vo videu generálny biskup Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) Ivan El'ko.

Pravoslávni

Aj pravoslávny metropolita Rastislav vyzval svojich veriacich k prihláseniu sa k pravoslávniu. Ako primárne dôvody uvádza nielen otázku identity, ale aj udržanie vplyvu kresťanstva na spoločnosť. „Ak má mať hlas kresťanov na Slovensku svoju vážnosť – a nie strácať sa ako povestný hlas volajúceho na púšti – musí byť podporený i údajmi zo sčítania. Preto účasťou na sčítaní a potvrdením svojej kresťanskej identity si splníme nielen svoju občiansku, ale predovšetkým morálnu podlžnosť a prejavíme zodpovedný prístup k zachovaniu cyrilo-metodského odkazu a duchovného dedičstva.“

V prípade slovenského pravoslávnia sa taktiež rieši téma prepojenia ortodoxie s rusínskou národnosťou. Národná menšina na pomedzí ukrajinskej a slovenskej národnosti čelila počas socializmu veľkým perzekúciám – nebolo možné sa prihlásiť k rusínskej, ale iba ukrajinskej národnej identite. Rusíni nikdy nedočiachli na vlastný národný štát. To, čo naprieč stáročiami odlišovalo Rusínov od ostatných národov, bola práve vieru – či už pravoslávie alebo gréckokatolíctvo. Preto sa objavili výzvy z prostredia pravoslávnych kňazov (napríklad vo videu popa Petra

Soroka) k prihláseniu sa k rusínskej národnosti a pravoslávnej viere.

Starokatolíci

Počtom relatívne malá skupina slovenských starokatolíkov sa taktiež zapojila do diskusie o sčítaní ľudu videom z pätnásteho februára. V ňom vyzvali svojich sympatizantov sa prihlásiť k svojej viere a v kolónke „Iné“ vyplniť „Starokatolíci na Slovensku“.

Zaujímavé sú pohnútky skupiny. Okrem obligátneho verejného prihlásenia sa k skupine chcú starokatolíci nepriamo znížiť balík financií pre registrované cirkvi a vyjadriť svoj nesúhlas s prísnu podobou zákona o registrovaní náboženských spoločenstiev. Upriamujú tak pozornosť na nevyváženosť slovenského náboženského poľa v prospech veľkých tradičných cirkvi.

Židia

Na Slovensku ostal už len zlomok pôvodného židovského obyvateľstva, ktorý je združený pod patronátom Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku. Vyhlásenie Ústredného zväzu sa snaží presvedčiť slovenských židov, aby sa k svojej viere, koreňom, hodnotám, identite a rodinnému dedičstvu prihlásili. Podľa údajov zväzu na Slovensku žije približne o tritisíc Židov viac, než sa oficiálne hlási k judaizmu (1999 v roku 2011).

Otázkou samozrejme ostáva, do akej miery sa slovenskí Židia sekularizovali pod vplyvom socializmu a traum spojených s holokaustom.

Islam

Zaujímavou a ničím neodôvodnenou novinkou sčítania ľudu 2021 sa stala možnosť sa prihlásiť k trom neregistrovaným svetovým náboženstvám – islamu, buddhizmu a hinduizmu. Je tak viac než pravdepodobné, že na rozdiel od minulých sčítaní sa podarí zistiť presnejší počet slovenských moslimov, ktorí v sčítaniach zaškrtovali islam, moslim, šíita a sunita. Nezisková organizácia Islamská nadácia na Slovensku vo svojich článkoch motivuje slovenských moslimov, aby sa nebáli a nehanbili za svoju vieru. Dokonca sa sčítania môžu zúčastniť obyvatelia Slovenska s prechodným a tolerovaným pobytom, čo je veľmi ústretový krok vzhľadom k prísny podmienkam na získanie azylu na Slovensku. Autor článku argumentuje, že sa zamestnávateľa nemajú ako dozvedieť vieru svojich pracovníkov, preto im nehrozí vyhodenie kvôli viere. Spomínajú sa aj rodinné aspekty, keď hnutie odporúča sa k viere hlásiť, len ak ju človek cíti, a nie kvôli tradícii.

Michal Puchovský
Zdroj: info.dingir.cz

Dokončení v príštím čísle

Zprávy

Blahopřání Jiřině Kameníkové

Členka náboženské obce v Kostelci nad Orlicí, naše drahá sestra Jiřina Kameníková, tento měsíc oslaví své neuvěřitelné a požehnané 100. narozeniny.

Touto cestou jí přejeme všechno nejlepší do dalších let, hlavně zdraví, které je obzvlášť v této době velice žádané a ať neustále oplývá svým nepřekonatelným optimismem jako dosud.

Patří jí velký dík, za to, že pravidelně dochází na nedělní bohoslužby do kosteleckého sboru J. A. Komenského a naplňuje ho svým upřímným úsměvem. Je to právě ona, kdo našim bohoslužbám dodává svůj optimismus a ten, jakoby nám říkal: „I ve stáří se dá naplno žít!“

Vzpomínka na Vladimíra Baudyše

Dne 27. února jsme si připomněli 100. výročí narození mého tatínka Vladimíra Baudyše. Od roku 1953 do roku 1978 sloužil jako diecézní tajemník plzeňské diecéze za biskupů Arnošta Šimšika, Antonína Urbana a Jaroslava Fialky. Od roku 1978 až do odchodu do trvalého důchodu působil v Úřadu ústřední rady jako přednosta hospodářsko-právního oddělení, zastupující redaktor Českého zápasu a tak trochu děvečka pro všechno. Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi.

Vladimíra Bělunková s rodinou

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Očištění chrámu

V textu jsou vynechané dvojice písmen. Jsou uvedeny v nápovědě, ovšem v přeházeném pořadí.

N..Ě..J.. Z D..U M..O ..CE ..ŽI..Ě

NÁPOVĚDA:

ÉH, ŠT, LE, OT, OM, TR, ED, TE

(Řešení z minulého čísla: Zapři sám sebe.)

Jana Krajčířiková

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktoři: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervin Kukuczka, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

